

TRGOVSKI

Licijska knjižnica,
Ljubljana

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 120 D, za pol leta 60 D, za četrt leta 30 D, mesečno 10 D, za inozemstvo 150 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 16. januarja 1923.

ŠTEV. 6.

Korak Francije.

Francoske čete korakajo v Essen. Cel svet zasleduje z napetostjo ta zadnji korak Francozov in to s popolnoma upravičenim interesom. Danes vemo prav dobro, da ne tanguirajo ti napeti odnosi med Francijo in Nemčijo samo ta dva naroda, temveč potegnejo s seboj v vrlinec celo Evropo, sicer i celi svet.

Vsled raznih okoliščin odločujejo danes še samo tri države: Francija, Anglija in Amerika. Po tem lahko trdimo, da imamo v slučaju konflikta med Francijo in Nemčijo troje naziranj: francosko, angleško in amerikansko, medtem ko se lahko vse ostale države, če hočejo, približujejo enemu teh stališč, ker vsako drugo stališče nima in ne more imeti praktične vrednosti.

Anglija se je postavila na princip, ki je v nekaterem oziru nasproten francoskemu mišljenju in to radi tega, ker v Angliji prevladujejo privredni krogi, kateri ne najdejo več interesa v stremljenjih francoske in nemške politike.

Stanje angleškega gospodarstva je prišlo v štadij, kateri ne prenaša več žvenket orožja in vojnih pretresov in kdor je še vnet za vojno, ta mora računati z odsotnostjo Anglije, katere si bo znala najti kritje za svoje interese tudi brez prelivanja krvi, računajoč z utrjevanjem svojih ekonomskih interesov. Amerika stoji temu stališču zelo blizu.

Vsa ostala Evropa je obsojena, da opazuje te dogodke in da razmišlja o ekonomskih posledicah, ki jih bo imel ta konflikt. Nemška marka pada dalje, dočim se je francoski frank sčasoma ufrdil vsled zmage francoskega stališča. Ta momentana trdnost ne bo trajala dolgo, ker bo prišlo vsled daljnega trenja med Francijo in Nemčijo do padca francoskega franka, ako se bo izkazala situacija le za kratek čas kot neugodna za Francijo. Spekulacija bo v tej dobi odmetavala francoski frank in ni izključeno, da sledi temu izogibanju polom francoske valute. V velikem svetu se frank danes več ne smatra za čvrsto in zdravo valuto, vsled česar

preostane za svetovno trgovino edino le še dolar in funt. To je tisti nepovoljni moment, ki sledi iz tega konflikta in ki bo potegnil za seboj vse slabe valute na še nižji nivo.

V celem svetovnem gospodarstvu se čuti potreba po dobri in stalni valuti. Z ozirom na količino novčanic pridejo nevtralne države z dobro valuto šele v drugi vrsti v poštev. Do danes so prišle v poštev samo valute velikih svetovnih držav, namreč Amerike, Angleške in Francoske. Ako odpade Francija iz tega kroga, bo nastopilo ogromno povpraševanje po funtih in dolarjih, cena jim bo rasla in, z drugimi besedami povedano, to znači, da bo padla vrednost vseh ostalih valut in se bo kaos v svetovnem gospodarstvu samo še povečal.

Anglija je poslednja tri stoletja vedno dobro kalkulirala in vsled tega nimamo razloga, da bi dvomili, da bo tudi zdaj dobro kalkulirala in zato težko razumemo naše oficijelno stališče, ki se ob vsaki priliki odklanja od angleškega, dasi je splošno mnenje, da Angleži najbolje vodijo račune.

Ne oziraje se na okolnost, kako se bo izvršil zadnji naslop Francije, stoji pozitivno, da se gospodarske razmere v Evropi ne morejo popraviti. Korak Francije nikakor ni tisti veliki akt, na katerega čaka celi svet in ki bi imel svetu vrniti srečne razmere, s pomočjo katerih bi mogla nastopiti obnova razoranega gospodarstva. Prognoza za to ni niti najmanj povoljna. Na nagli popravek naših gospodarskih razmer zdaj ne moremo misliti in je tudi težko naznačiti, kdaj nastopi doba, v kateri bomo lahko zopet govorili o popravku naše valute, ker smo se preveč spustili v odvisnost drugih. Ne preostaja nam torej po vsem tem ničesar drugega, kakor da se čim trdnje opremo na svoje lastne sile in da si z odločnim in vztrajnim delom stvorimo takšno situacijo, ki za nas ne bo mogla biti nepovoljna, pa naj se dogodi v svetu kakoli. Za nas je tista situacija najpovoljnejša, katero smo si zmožni sami ustvariti povoljnim, brez kake druge pomoči.

(Po zagrebškem Trg. listu.)

Kako je treba čitati bilance delniških družb.

(Nadaljevanje.)

Aktiva.			Račun bilance poslovnega leta 19..			Pasiva.		
Zemljišče poslopja in stroji	1.407.389	89	Delniške glavnice . .	1.500.000	—			
Blaganja	12.561	40	Rezervni fond	150.000	—			
Vrednostni papirji .	9.640	—	Rezerva za zmanjšanje vrednosti	750.000	—			
Obratne potrebščine in orodja	6.143	62	Rezerva za davek na vojne dobičke . . .	60.000	—			
Zaloga blaga in surovine	3.263.824	57	Tranzitne postavke	202.887				
Dolžniki	1.466.501	13	Upniki	3.202.770	64			
Inventar	1	—	Dobiček:					
			prenos iz preteklega leta 28.144'50					
			tek. leta 272.259'16	300.403	66			
	6.166.061	61					6.166.061	61

Navajam najprej ta primer, ker je jednostaven in pregleden, tako, da zamore razumeti načrt bilance tudi oni čitatelj, ki ni poučen v knjigovodstvu.

V našem primeru, ki predstavlja običajno obliko bilance, imamo na ložen lastni kapital družbe, kakor i tujih, poverjenih ji sredstva navedene v levi polovici bilance, ki nosi

napis »aktiva« ter vsebuje popis vseh imovinskih delov družbe, v gotovem redu.

Desna polovica nosi napis »pasiva«. Če bi bil ta napis pravilno uporabljen, ne odgovarja stvari, ker ta stran ne vsebuje samo dolgove družbe, nego tudi nje lastna sredstva, t. j. del. glavnico, rezerve in eventualni dobiček.

Poglejmo, kaj vsebuje stran »Pasiva« v našem slučaju. Pred vsem je »Delniška glavnica«, t. j. oni iznos, katerega so delničarji vplačali, a na katero imajo v rokah delnice družbe, t. j. v našem slučaju 1500000 kron.

Druga postavka »Rezervni fond« v iznosu K 150.000.— predstavlja vsekakor lastni kapital družbe, s to razliko, da to vsoto niso vplačali delničarji, nego si ga je naredila družba sama, s tem, da je v vsakem letu, ko se je izkazal dobiček, en del istega dajala na stran, in to za slučaj nepredvidene škode. Nihče ne vé, kaj prinese bodočnost. Družbo, katere danes najbolj cvete, lahko v bodočnosti nenadoma zadene izguba, bodisi vsled izredne konjunkturalne ali kakšnega drugega vzroka. Ako bi ta družba vsako leto ves dobiček razdelila med delničarje, kakor bi ti mnogokrat hoteli in želeli, morala bi v slučaju eventualne izgube odpisati isto od delniške glavnice, t. j. nastopiti redukcijo kapitala na škodo delničarjev.

Večina družb določi iz tega razloga že v svojih pravilih odstotno višino dobička, katero se mora uporabiti za rezervni fond, dokler isti ne doseže določene višine, n. pr. 25% delniške glavnice.

Oprezna uprava del. družbe gleda posebno na to, da svoj rezervni fond čim prej poveča ter radi tega mnogokrat predlaga zboru, da se rezervnemu fondu dodeli izven predpisanih let. prispevkov, večji ali manjši del dobička.

Tretja postavka »Rezerva za znižanje vrednosti« predstavlja vsekakor lastni kapital družbe, pa ima svojo posebno smisel. Vsakemu je znano, da se tovarniška in druga oprema, stroji, naprave itd. po uporabi neprestano obrabljajo ter se radi tega njih vrednost vsako leto manjša.

Po preteku nekaj let je treba raznih popravil, novih stroj. delov itd.

Ker je treba staviti v bilanco vsaki imovinski objekt s faktično, t. j. v temu slučaju z zmanjšano vrednostjo, je predpisal zakon o delniških družbah (ter predpisujejo običajno tudi pravila vsake družbe), da se mora to zmanjšanje vsako leto navesti tudi v bilanci. Družbe z oprezno upravo gledajo na to, da v »dobrih« letih rezervirajo za to zmanjšanje vrednosti (odpise, amortizacije) večje vsote nego bi to znašal predpisani odstotek. S tem si ustvarjajo latentne rezerve, katere pridejo v slučaju velike izgube ali krize povsem prav.

Ti odpisi se morajo izpeljati knjigovodstveno ter biti izraženi na dva načina. V naši bilanci najdemo primer za oba načina. Poglejmo pred vsem zadnjo postavko na strani »Aktiva«: »Inventar« — pisarniška oprema. Stavljen je v bilanco z vrednostjo po 1 K. Ta inventar je bil svoječasno nabavljen — recimo — za 5000 K.

Družba je vršila odpis na ta način, da je z amortizacijo odbijala kvoito nabavne cene direktno na strani aktiva. Recimo, da je amortizacijski odstotek znašal 10%. Inventar je bil torej vknjižen med aktiva prvo leto s 5000 K, drugo s 4500 K, tretje s 4000 K itd., in morebiti je bil po preteku enega leta vpisan naenkrat le z eno krono, ki je v bilanco stavljena le radi evidence. To se lahko vleče leta in leta, kljub temu, da ima, zlasti dan-

danes, znatno večjo vrednost kot ena krona.

Mnoge delniške družbe izvršujejo na ta način tudi odpise strojev, zgradb, zemljišč itd. Pri daljnjih bilanci, o katerih bomo še govorili, bomo našli primere tudi takih odpisov.

Vrnimo se zdaj na našo tretjo postavko na strani pasive v navedeni bilanci. Ta »Rezerva za zmanjšanje vrednosti« nam kaže drugi način, kako izvršuje knjigovodstvo odpise. Na strani aktiv imamo kot prvo postavko »Zemljišča, zgradbe in stroji« v iznosu K 1.407.389'89. Če bi se izvršil odpis na tak način, kakor smo poprej opisali pri inventarju, bi se morala vsota te rezerve za zmanjšanje vrednosti, to je 750.000 kron, odbiti od postavke »Zemljišča, zgradbe in stroji«, tako da bi potem znašala ta samo K 657.389'89, dočim bi naša tretja postavka na strani pasiva popolnoma odpadla. Mesto tega je pustila uprava postavko »Zemljišča, zgradbe in stroji« na strani aktiva v polnem iznosu ter dotacije za amortizacijo knjiženja kot korekturo na navedeno rezervo med pasiva. Rezultat bilance se s tem ni izpremenil. Prvi in drugi način je pravilen. V slučaju, da bi bilo treba obnoviti stroje ali popraviti zgradbe, se za to lahko uporabi potrebna vsota s tega računa rezerve za zmanjšanje vrednosti.

Četrta postavka strani pasiva (rezerva za davek na vojne dobičke) predstavlja speš del lastnih sredstev družbe, katerega je slednja rezervirala za pričakovani izdatki.

Te štiri postavke predstavljajo, kot smo do zdaj razložili, lastna sredstva naše delniške družbe. Ta so:

Delniška glavnica . . .	K 1.500.000
Rezervni sklad	K 150.000
Rezerva za zmanjšanje vrednosti . . .	K 750.000
Rezerva za davke na vojne dobičke	K 60.000
	K 2.460.000

S tem smo predelali znaten del predhodnih informacij, ki so potrebne tistim čitateljem, ki niso v knjigovodstvu dovolj podkovani. Prihodnjič predelamo na kratko ostale postavke naše bilance, da začnemo nato z našo glavno nalogo — z njeno analizo.

(D dalje prihodnjič.)

Trgovska solidnost.

Ta pojem je doživel v zadnjih letih temeljito spremembo, vendar naj takoj uvodoma omenim, da se to ni zgodilo po krivdi trgovca. V predvojnih časih je veljal trgovec kot soliden, ako je prodajal dobro blago po nizkih cenah in ako se je moglo mirno reči, da bi se dolično blago ne moglo od nikoder drugod ugodneje nabaviti. Pred vojno seveda ni bilo težko biti soliden, kajti tedaj so stali trgovcu na razpolago producenti celega sveta, promet je funkcioniral kot »po špagci«, ocarinjenje blaga ni zahtevalo dosti časa in konkurenca med producenti je bila enorma.

Svetovna vojna je povzročila na teh razmerah hudo remeduro. V vseh državah je prevladovala samo ena skrb: preskrba čel! Celim državam je bila vzeta možnost, nabavljati surovine, pojavil se je konsument, velik, kakršnega se ni nikoli

slutilo, namreč vojaštvo. Začele so se rekvizicije in državna uprava je nadcenjevala vsak predmet po lastni inicijativi. Nastalo je divje poželjenje po nakupičenju zalog, in edini regulator cen, namreč prosta konkurenca, je bil izključen vsled nezadostne možnosti nabave. Temeljni princip trgovca, nabaviti si za prodano blago enako množino novega blaga, je prišel popolnoma ob veljavo in izkazalo se je, da trgovcu vedno bolj izginja možnost, nakupovati blago, kljub dobrim zvezam, kljub delavnosti in kljub velikanskemu riziku.

V kaotičnih razmerah, ki so sledile na to, je bil potiskan trgovski stan vedno bolj in bolj v ozadje in na mestu izkušenih trgovcev so fungirale oblastvene centrale. Izkazalo se je kmalu, kam bo to peljalo. Vsa trgovina je bila vržena iz pravega tira, pred vsem vsled vedno rastoče druginje in trgovci so bili primorani pri določanju cen korakati vzporedno z državnim nadcenjevanjem blaga. Vsled tega se ne more nikoli trditi, da je trgovec povzročil druginjo, kajti le okoliščine so ga prisilile, da je moral podraževati svoje blago.

Povojna doba bi morala zdaj zopet otvoriti mednarodne trge in vsak logično misleč človek bi mislil, da se bo pojavilo velikansko povpraševanje po blagu in da dobi trgovec zopet proste roke pri delu. Toda le prehitro se je pokazala ta domneva kot napačna, kajti posledice vojne v posameznih državah so odsevale v dotični valuti. Valutarno slabe države niso mogle od valutarno močnih prevzemati blaga, ki je bilo pripravljeno, da izpolni vojne vrzeli, kajti valutna diferenca je onemogočila nabavo tega blaga. Trgovec je moral vedno računati s padcem svoje valute, moral je, ako je hotel biti previden, oceniti svoje blago vedno drugače, primerno mednarodnemu kurzemu notiranju, in ravno v tem leži vzrok, da se trgovcem predbaciva nesolidnost. Kritikujoče občinstvo naj bi poskusilo postaviti se na to stališče, potem bo vsak objektivno misleči kmalu uvidel, da različna notiranja cen ne izvirajo iz samovolje ali dobičkaželjnosti, ampak da so to samo po sebi umevne varnostne odredbe v svrhu ohranitve lastne eksistence.

Občinstvo gleda na trgovski stan vedno z napačnega stališča, kritizira velike številke dobička, ne pomisli pa na trgovčev nešteti riziko, katerega višina je v današnjih neurejenih razmerah naravnost nepreračunljiva. Poleg nezaupanja od strani občinstva pride v poštev še nezaupanje oblastev napram trgovcem. Na pritisk raznih drugih, po številu močnejših stanov, so oblasti vseh držav napravile to napako, da delajo trgovskemu stanu prav posebne težkoče in da je ravno delo trgovca podvrženo taki kontroli, kakršna se drugače izvaja le nad manj vrednimi člani družbe. Dandanes je vsaka ovadba, pa naj pride od katerekoli strani, dobrodošel povod za postopanje proti trgovcu. Trgovski poklic je prost poklic in naj bi se ga zategadelj od nobene strani ne oviralo! Le vsestranska konkurenca je zmožna učinkovati na regulacijo cen. Vsak trgovec je uničen že sam od sebe, če ne more korakati vzporedno s svojim konkurentom, kajti to je dokaz njegove nesposobnosti, in nesposobni nimajo v nobenem poklicu pravice do eksistence.

Dotični, ki iz principijelnih vzrokov zabavljajo čez trgovski stan, so ali nevoščljivi ali ignoranti in bi, postavljeni na stališče trgovca, delali sigurno veliko slabše.

Bilo bi želeli, da se s povratkom normalnih razmer prepusti skrb za trgovski stan končno edinole trgovcem in da se kričači vržejo na polje, ki bi bilo splošnosti koristnejše, kakor so spletke proti trgovskemu stanu, ki je v vsaki kulturni državi poklican za to, da pospešuje splošni napredek in blagostanje.

(Po članku dr. Miroslav Braniča.)

V kakšnem novcu je plačati terjatve inozemskih upnikov.

Vprašanje, ki pred vojno ni igralo velike vloge, je po vojni vzdignilo precej prahu.

Vzroke k temu je lahko najti. Tudi pred vojno so bile različne valute, ali relacija je ostala konstantna in ni bilo kurznega menjavanja. Upniku je bilo vseeno, v kakšni valuti je bila plačana njegova terjatev, kakor tudi dolžniku, v kakšnem novcu bo kril dolg, saj ni bil nobeden v nevarnosti, da utrpí škodo vsled spremenjene relacije.

Danes se je situacija znatno spremenila: tečaji so nestalni in se izpreminjajo od ure na uro in na mesto fiksne relacije stopi velika dispariteta tečaja. Niti upniku niti dolžniku ni vseeno, v kakšnem novcu se bo plačalo ter oba gledata, da si izbereata zanje ugodno valuto.

To vprašanje bi se moralo urediti po čisto juridičnem vidiku.

Pri nas je to vprašanje prineslo precej konfuzij, sicer nepravilno, kajti zakon ne dá povoda za napačno tolmačenje istega.

Po principu se lahko izterja dolg v poljubni valuti. Ko nepobitni primer navajamo le slučaj, v katerem je dogovorjeno, da se ima dolg poravnati v gotovi valuti.

Kljub tej dokazani možnosti odklanjajo marsikatera sodišča prve instance tožbe, ki se glase na plačilo v tujem novcu, s pripombo, da se ima glasilni tožbeni zahtevek le v zakoniti državni veljavi.

V splošnem velja, da je dolg plačljiv v vsaki valuti, za katero se je pogodilo.

Pri terjatvah po splošnem pravu mora biti plačilo v gotovem novcu izrecno dogovorjeno. Irelevantno pri tem je besedica »efektivno« ali kaj sličnega.

V slučaju, da ni dogovorjeno plačilo v gotovi veljavi in je kraj plačila v tuzemstvu, je dolg plačljiv v tuzemski veljavi.

Pri terjatvah po trgovskem pravu zadostuje, če se po smislu terjatve dá dokazati, da je bila želja strank namenjena na plačilo v gotovi veljavi. Pri presoji trgovskih sklepov je treba vpoštevati tudi morebitne trgovske navade.

Če valuta plačila ni označena, je merodajen novec izvršilnega kraja pogodbe. Ta je lahko pri obojestranskih pogodbah zopet različen.

Izvršilni kraj je lahko izrecno dogovorjen. Zadostuje pa, če se iz vsebine pogodbe lahko posname, kje je izvršilni kraj mišljen.

Če ima inozemski upnik terjatev, ki je po pogodbi ali po postavi plačljiva v inozemstvu, je terjatev brezpogojno plačljiva v inozemski valuti. Zakonski predpisi so popolnoma nedvomni in tožbeni zahtevek se lahko v tem slučaju brez pomislekov glasi na inozemsko valuto.

Najpogostejši slučaj dogovora kraja plačilne obveznosti je klavzula na računu: »Plača in toži se v X«.

Račun, kateri nosi n. pr. klavzulo: »Plačljivo v Pragi«, se mora plačati v čehoslovaških kronah, če se ni izrecno drugače pogodilo.

Menične terjatve so po meničnem pravu plačljive v oni valuti, v kateri je menica izstavljena.

Če se pa glasi menica na novce, kateri v kraju plačila ne kurzira, lahko dolžnik za slučaj, da valuta ni bila dogovorjena, plača tudi v denarju, običajnem v kraju plačila, in sicer po kurzju plačilnega dneva. Upnik pa na noben način ni upravičen zahtevati plačila v drugi, nedogovorjeni valuti in se mora tudi sodnijski plačilni nalog glasilni na tujo veljavo.

Če je dolžnik menice pripravljen pravočasno plačati v tuji, nedogovorjeni valuti, se upnik ne sme zoperstaviti temu in tudi ne more iz tega vzroka vložiti menične tožbe. Samoobsebi je umevno, da more dolžnik, za slučaj, da upnik sprejem tuje veljave odklanja, v svoje

kritje založiti znesek pri sodnji pred vložitvijo tožbe.

Končno je pripomniti, da je napačno mnenje, da je za inozemskega dolžnika plačilo v inozemski veljavi v največ slučajih ugodnejše.

Naraščanje tečaja tujih valut je dovedlo mnogo naših trgovcev v neprimliko. Upanje na boljšanje naše valute jih navaja k temu, da prelagajo plačila ter se puste iztožiti, ker je proces pri današnjih desolantnih juridičnih razmerah najboljšo sredstvo za zavlačevanje. Ravno to upanje na zboljšanje naše valute je povečini vzrok tožb radi dolgov v tuji veljavi. Če je tožbeni zahtevek na plačilo v tuji veljavi na dan tožbene vloge preračunan po fiksni tečaju v tuzemsko veljavo, se vzame dolžniku vse upanje, da bi po zbolšanju domače valute izboljšal svojo situacijo, ker bi moral morda ravno po kurzu plačati, ki mu najmanje ugaja.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Dalmacija porabi okrog dva milijona kilogramov podplatov in 70.000 kg gornjega usnja. Srbija je uvažala okrog 250.000—400.000 kg podplatov in okrog 200.000 kg usnja za gornje dele in za druge potrebščine. Tovarne v Srbiji so predelale sledeče množine: Beograjska letno okrog 400.000 kg podplatov in okrog 80.000 kg gornjega usnja; tovarna v Kragujevcu je izdelala letno 30.000 kilogramov usnja, tovarna v Nišu pa je dosegla okroglo polovico produkcije beograjske tovarne. To so bile potrebščine Srbije v starih mejah. Poleg tega bo uvažala Srbija, Bosna, Hercegovina in Slavonija znatne količine izdelanega usnjarskega blaga, posebno obulev.

Koliko znaša potreba usrojnih kož v Sloveniji? Računa se, da znaša potreba na 800.000 prebivalcev okrog 1 milijon kg podplatov in okrog 1 milijon kilogramov drugega usnja.

Koliko znaša poraba usnja v Vojvodini? Na 1.400.000 prebivalcev bo znašala okrog 1.400.000 kg podplatov in okrog 1.000.000 kg drugega usnja.

Koliko znaša letna poraba usnja pri vojaštvu? Ta potreba variira po tem, ali se nabavlja rezerva za slučaj vojne, ali ne, ter ali se jemlje samo letna poraba, odnosno ali se etablirajo novi polki konjenice ali artiljerije, za katere je treba znatnih množin usnja. Potreba za vojaštvo se sestavlja iz potrebe za obulev, za torbe, jermene za puške ter usnjarska oprema za topništvo in konjenico. Vojaštvo porabi letno okrog 640.000 parov obulev ter okrog 264.000 parov škornj, 90.000 kg podplatov ter 20.000 kg gornjega usnja. Ako računamo, da bi bilo samo za to leto treba za obulev okrog 1 milijon kilogramov usnja, mora znašati količina za ostale svrhe nad 100.000 kilogramov.

Računa se, da znaša kapaciteta naših tovaren 1 milijon komadov govejih kož in 1 milijon komadov telečjih kož. Ako se računa, da dá goveja koža, in sicer volovska po 20 kg podplata ali svellega usnja ter kravja 6½ kg ter se ostale kože vzamejo eno k drugi na polovico, bi to zneslo 10 milijonov kilogramov podplatov ter 3.250.000 kg ostale goveje kože, telečje pa po 5 kg zgornjega usnja, bi to dalo za rezultate, da je produkcija ustrojene goveje kože večja kot naša potreba in da bi bil za to potreben izvoz. Sedaj je naša industrija le z eno pelino zaposlena in vsled tega ne more pokriti tuzemske potrebe. Vsa goveja koža, ki se dobi v Srbiji, Bosni in Hercegovini, Dalmaciji in Črni gori z enim delom Vojvodine ter Hrvaške in Slavonije gre za opanke, medtem ko gre en del iz Hrvaške in Slavonije ter Vojvodine, kakor tudi Slovenije za usnjarsko industrijo, ki pa mora kljub temu še okrog 700.000 komadov govejih in okrog 800.000 komadov telečjih kož uvoziti.

Akoravno imamo mi najboljše kvalitete jarčevih in kozjih kož, se pri nas izdeluje zelo malo ševro-usnja in smo ga morali dosedaj v glavnem uvažati. Sploh stojimo v izdelavi kromovega

usnja slabše, ker se izdeluje samo v večjih podjetjih. Ravno tako slabo stojimo tudi glede izdelave podplatov za strojne jermene. Naš največji interes je, da se ta fabrikacija čim preje in čim bolj vpelje, in sicer v velikih in tudi v malih podjetjih. Iz zgornjih izjav se vidi, da imamo močno razvilo industrijo za predelavo govejih, konjskih in telečjih kož, ki bi bila v stanju kriti sedanje potrebe države in bi še nekaj preostalo za izvoz, posebno telečjega usnja; mora pa se znatne količine surove in goveje kože uvoziti. Ako se tem količinam prida še znatna množina suhih kož, katere moramo uvažati za potrebe izdelave presnih opank in opankarskih opank, kar gre na milijone kilogramov letno, potem je razumljivo, da je položaj težak, če je dinar poceni. Tisoče vagonov lanina, ki jih imamo za izvoz, kakor tudi naša morská pristanišča, kjer se dá lahko dobili fujo surovino, bodo omogočila vzdržanje, napredek in predelavo govejih in telečjih kož za podplate, za gornje usnje in za druge potrebe, to je tudi za vsakovrstno drugo usnje, ki se stroji z rastlinskimi stroji. Ker imamo v državi tudi dovolj kromove rude, se bode lahko izdelovalo tudi kromovo usnje.

Temu nasproti imamo mi ogromne količine drobnih kož, ki se sedaj izvažajo, ki pa bi se dale v obsejajočih podjetjih deloma predelali, kakor ovčje, jarčeve in kozje kože v takozvani ševret in ševro in bi dobili tako izdelano usnje, ki bi nam omogočilo v teh dragih časih cenejšo obulev. Poleg tega bi bilo treba zgraditi nove tovarne, ki bi bile direktno opremljene za moderno predelavo drobnih kož za kritje domače potrebe, kakor tudi za izvoz, in sicer to v usnje za obulev, za pohišstvo in druge potrebe, kakor specijelno za rokavice. Z zgradbo tovarne za rokavice bi se omogočila koristna uporaba tudi najmanjših kož doma. Pri predelavi ovčjih in jagnječjih kož bi nam ostala volna, ki jo potrebujemo za domačo in tovarniško tekstilno industrijo za potrebe ljudstva in vojaštva.

Znano je, da nosi ena tretjina prebivalstva presne opanke, ki trajajo samo en mesec, medtem ko se enake opanke, ako so ustrojene, takozvane podplatne opanke, nosijo šest mesecev. Ravnotako trajajo rdeče opanke, katere nosi šestina prebivalstva, samo tri mesece napram podplatnim opankam, ki služijo šest mesecev. V dobi velikega pomanjkanja kož in njih ležavne nabave ter velike druginje, ko se mora izdati velike vsote zanje v zlato, pokrene se izredno važno vprašanje, da naj se presne opanke, ki pomenijo uničevanje surove kože v interesu narodnega gospodarstva ter boljše preskrbe, kakor tudi v interesu zboljšanja naše valute onemogoči. Kakšne važnosti je to, vidi se na tem, da potrebuje ena tretjina prebivalstva, akoravno hodi pol leta bosa, več kož, kakor pa ostali dve polovici. Z vpeljavo nošenja podplatnih opank bi se lahko preskrbeli od prihranih kož oni drugi dve polovici in bi bila posledica tega, da bi ne bilo treba uvažati surovih govejih kož.

Ena tretjina našega prebivalstva nosi še presne opanke, druga tretjina rdeče ali podplatne opanke in ena tretjina pa usnjato obulev — čevlje in škornje. Kakšen bo torej razvoj usnjarske industrije? Presne opanke polagoma izginevajo in na njih mesto stopa ustrojena opanka, na mesto nje pa zopet čevlji. Potem se bo torej usnjarska industrija v naši državi tekoma časa postotila. Prostora za nove usnjarske tovarne je dovolj in ga bo vsako leto več. V mirnih časih je morala vslopiti ročno izdelana obulev pred strojno izdelanim obualom in to se bo ponovilo, ko nastopijo zopet normalne razmere. Ta se bo potem razvila na račun čevljiarskega obrla, ki ga je vojna izvrstno podkrepila.

Kaj naj se stori od strani države? V prvi vrsti bi bilo treba, da se z izvoznimi carinami omogoči predelavo domačih kož v tuzemstvu; drugič bi bilo treba z uvoznimi carinami na ustrojeno usnje onemogočiti tujo konkurenco, posebno na one vrste usnja, ki se k nam uvažajo, kakor tudi za kromovo strojenje; tretjič bi bilo

treba podpirati z vsemi sredstvi razvoj tuzemske usnjarske industrije, in sicer z moderniziranjem obstoječih usnjaren v Prizrenu in na Visokem, in sicer s pomočjo lečajev, usnjarskih šol in s podpiranjem usnjarij z stroji in orodjem; četrtič bi bilo treba z uvoznimi carinami preprečiti uvoz izdelanega usnjatega blaga ter omogočiti snovanje domače čevljarke industrije ter tudi jermenarske industrije s tem, da se osnujejo strojne čevljarke šole pri eni naših čevljarskih tovarnih, da bi se vpeljal na ta način izdelave; petič bi bilo treba s posebnimi ukrepi omogočiti snovanje torbarsko-usnjarske in rokovičarske industrije ter galanterijskega usnjarskega obrta, kakor tudi izdelavo usnjanih oblek; šestič bi bilo s posebno pažnjo treba omogočiti izdelavo potrebne količine prvovrstnih slojnih jermen; sedmič naj bi se delovalo s posebnimi ukrepi na to, da se ukine nošenje presnih opank, ki je ne samo škodljivo za ljudsko zdravje, marveč pomeni tudi velikansko uničevanje surove kože, ker take opanke ne zdržijo več kot mesec dni, medtem ko trajajo podplatne opanke šest mesecev. Kraji, v katerih se nosijo opresne opanke, akoravno tvorijo samo eno tretjino države, porabijo šestkrat več kože, kakor pa kraji, v katerih se nosijo čevlji, ako bi prebivalstvo ne hodilo poleti bos; osmič, da se s prikladnimi ukrepi namesto rdečih opank uvede mnogo bolj ekonomične podplatne opanke, ki trajajo dvakrat delj časa, kakor pa rdeče opanke in predstavlja jo dvakrat večjo ekonomijo s surovo kožo, ker jih nosi ena šestina našega prebivalstva; devetič, da bi se živina za sedaj izvažala samo v zakladnem in odrlem slanju, tako da bi joj in kože ostali za predelavo v domačih tovarnah; desetič, da se prepove žigosanje z vročim žigom, kakor tudi, da se z vsemi močmi deluje na to, da mesarji pri odiranju kože ne podrežejo, pa ako bi se morale vsled tega tudi kazni vpeljati; enajstič, da se stremi za tem, da se varuje zdravje drobnice ter se onemogoči ospe, garje in krpelji, ki kvarijo kožo, in dvanaestič, da bi se v Beogradu napravil kožarski trg za drobne kože, kjer bi se dvakrat na leto prodajala koža, in sicer poleti jagnječje in jarčeve kože, pozimi pa ovčje in kozje kože.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarstvo Čehoslovaške v letu 1922.

O težkem položaju najvažnejših gospodarskih panog čehoslovaške republike v letu 1922, ki ga je povzročila porast krone od 5.10 na 16.50 cent., so priobčile »Berichte aus den neuen Staaten« zanimiv članek, ki ga prinašamo v izvlečku.

Čehoslovaške banke, za katere je bil položaj v prvi polovici prošle leta še dokaj ugoden, so se v drugi letni polovici morale naravnost boriti za svoj obstanek. Vzglede nam nudi Moravskošlezka banka, ki je bila prisiljena zaprositi za prisilno poravnavo, ker se je bila preveč angažovala v industriji in trgovini ter se spuščala v preobsežne bančne posle. Končna sodba se bo vendar mogla izreči šele na podlagi bilanc, ki pa ne obetajo biti ravno najugodnejše.

Najhujše čase je morala preživeti industrija.

Leto 1922 je bilo za čehoslovaško železno industrijo preizkusni kamen njene eksistenčne sposobnosti. Tržna kriza, ki je trajala celo leto, je ogrožala njen obstoj v toliki meri, da sta se morali v teku prošlega leta ustaviti skoro dve tretjini obratov. Od 27 talilnih peči, katere ima Čehoslovaška, deluje sedaj le troje ali četvero in sicer v Vitkovicih in Triničju. Eno največjih podjetij čehoslovaške železne industrije, Praška železo-industrijska družba, je bilo primorano, da zniža svojo produkcijo na minimum v zadnjem času je izdelovala le še valjično železo, ker radi visokih cen koks ni več mogla vzdržati dela v svojih talilnicah. Enako se je godilo tudi slovaškim železarnam, ki so morale omejiti svoj obrat, ker

je primanjkovalo naročil. Le državne železarnice so delale v večjem obsegu, vendar pa z velikimi izgubami. Od 200.000 vagonov svoje kapacitete jih je producirala železna industrija v letu 1922. le 36.000. Radi gospodarske krize je padel domač konzum na najnižjo stopnjo, izvažali pa se ni moglo radi visoke vrednosti češke krone. (Angleško železo je stalo franko Praga domačega toliko kakor vitoviško.) Glavno eksportno tržišče, balkanske države, je skoro popolnoma odpadlo, prodalo se je le nekaj malega cevi v Rumunijo in železnih konstrukcij v Jugoslavijo. Izvoz se ni dal povečati niti z znižanjem cen, ki so padle napram onim v letu 1920. za 70%. Cene železu so komaj 8-6-krat višje, kakor so bile pred vojno.

Produkcija koks, ki je za čehoslovaško industrijo izredne važnosti, je padla napram letu 1921. na 61% in napram letu 1917. in 1913. na 33.5%. Leta 1922. se je pridobilo le 8.511.525 stotov koks in približno 470.000 stotov koksovih postranskih produktov. Četudi so cene koku padle za 52% in bodo predvidoma še bolj padle, se bo morala koksova industrija še boriti za obstanek, ker je odvisna od izvozne možnosti železne industrije.

Tekstilna industrija si je v početku leta 1922. napram početku leta 1921. sicer opomogla, tembolj pa je nazadovala v drugi polovici prošlega leta ter v zadnjem četrtletju popolnoma zastala. Pri tem jo je celo na lastnem trgu pobijala še francoska konkurenca. Cene izdelkom iz bombaževine so padle na 55 do 65 1/2.

Lesni industriji pa je prinesel konec leta 1922. tako krizo, kakršne ta industrijska panoga še ni izkusila. Cene rezanemu lesu so padle v teku prošlega leta za več nego 20 odstotkov in so dosegle čisto cene okroglega lesa. Izvoz v zapadne države je onemogočil predvsem visoki kurz krone. Poraba v deželi je bila le malenkostna, ker ni bilo onega stavbnega dela, kakor se je pričakovalo.

Tudi papirna industrija se je borila s tržnimi težkočami na domačem in inozemskem trgu. Stagnacija kupčije v deželi je povzročala nazadovanje založništva, izvoz so skoro onemogočili visoki produkcijski stroški. Večina slovaških papirnic je svoj obrat ustavila, v ostalih čehoslovaških krajih pa dela z 1-3 tedenskimi delavniki. Udarec je bil za papirno industrijo, ki je tvorila 90% celotne papirne industrije v prejšnji monarhiji, tem hujši, ker je navezana v glavnem le na eksport.

Izvoz industrije piva počiva, domač trg pa je stal v znamenju trdega konkurenčnega boja pivovaren med seboj, tako da se je moralo prodajati pivo celo pod lastno ceno, ki je padla napram oni v letu 1921. povprečno za eno tretjino.

Porcelanska industrija si je proti koncu leta 1922. v eksportu nekoliko opomogla, kar pa je le sezonski pojav (Božič), tako da o premaganju krize še ni govora. Četudi so se mezde znižale in slabotnejša podjetja ustavila obrate, vendar čaka še preostala oster konkurenčni boj, ker pomožni produkti porcelanske proizvodnje, kakor tudi visoki davki, carine in prevozniki tarife za surovine ne pripuščajo bistvene pocenitve dogotovljenih izdelkov.

Sladkorna industrija edina ni trpela radi sedanje deflacijske krize, ker more dobavljati po svetovnih cenah še vedno z dobičkom.

Tržna kriza usnjarske industrije, katere početki segajo v leto 1921., se je v prošlem letu zelo poostрила. Izvoz podplatnega usnja, v glavnem na Angleško, v Severno Ameriko, Špansko, Francosko in v nasledstvene države, posebno Poljsko, je do zadnjega časa skoro popolnoma počival. Proti koncu prošlega leta pa je nastopilo olajšanje.

Čevljarstva industrija, ki je krila 80% potrebe na čevljih v bivši monarhiji, je s preobratom seveda iz-

gubila večji del svojega tržišča. Morala je nastopiti stagnacija radi prenakopičenja blaga, kateri ni od pomoči, ne glede na to, da je pri eksportu nemška konkurenca radi manj vredne valute premočna.

Deflacija je vplivala na poljedelstvo katastrofalno. Na žitnem, krompirjevem in živinskem trgu je povzročila naravnost deruto. Znižanje cen poljedelskih produktov kaže, da stoje te globoko pod svetovno pariteto. Podvrednotenje domačega krompirja n. pr. je privedlo tako daleč, da se ne smatra več za rentabilno izkopavati krompir v krajih, ki so oddaljeni od železnice. Domača pšenica stane 175 Kč, importirana 190 Kč. Klavna živina, za katero se je plačalo še pred par meseci 9-10 Kč 1 kg žive teže, se danes ne more prodati niti za 3 Kč.

Pogled na prošlo leto vendar kaže, da je višek krize že nastopil, četudi še ni prekoračen, ter da je v tekočem letu pričakovati sicer trdih gospodarskih bojov, a tudi splošno izboljšanje za vse prizadete kroge.

Dolžnosti prejemalcev trošarine prostega bencina.

(Konec.)

Po izvršenem uradnem pregledu se vpiše v konto o prejemu in porabi bencina ne le skupna čista teža pošiljke, temveč tudi čista teža bencina v vsaki posamezni posodi, številk in datum prijave o odpremi mineralnega olja iz rafinerije. Vpis podpisata prejemnik bencina in finančni organ, ki je izvršil pregled.

D. Obračun.

Koncem vsakega leta se izvrši obračun o porabi trošarine prosto prejetega bencina. Razen tega se sestavlja obračun, če se podjetnik dovoljenju za prejetje trošarine prostega bencina odpove ali če mu finančno oblastvo tako dovoljenje odvzame.

Da se more izvršiti obračun, se morajo predvsem zaključiti knjige (konti) in primerjati prejeta in porabljena količina bencina. Nato se ugotovi čista teža vsega bencina, ki je še v zalogi ter se primerja ta količina z ostankom, ki ga pokažejo knjige.

Ako se najde, da je dejanska količina bencina napram zaključku manjša za več, nego znašajo 4% vseh količin bencina, ki so bile prejele iz poslednje ugotovitve dejanske zaloge, mora podjetnik — če primanjkljaja ne more izpričati — plačati trošarino za ves manjkajoči bencin. Povrh tega se pa uvede proti njemu še kazenska preiskava.

Ravnotežje se uvede proti podjetniku kazenska preiskava zaradi tihotapljenja, če se najde v zalogi kaj več bencina, nego bi ga glasom zaključka moralo biti.

Obračun se sestavlja v dveh izvodih, od katerih se izroči eden podjetniku, drugega pa predloži oddelek finančne kontrole z zaključnimi knjigami in prilogami vred finančnemu okrajnemu ravnateljstvu v preizkušnjo.

Če se je obračun sestavil zaradi tega, ker se je podjetnik dovoljenju odpovedal ali ker mu je bilo dovoljenje odvzeto, mora podjetnik takoj plačati trošarino na ves bencin, ki ga ima še v zalogi. Nasprotno se ob letnih proračunih ne pobere na bencin, ki je v zalogi, nobena trošarina temveč se v zalogi najdena količina bencina vstete kot prejem za prihodnje leto.

E. Oodaja bencina.

Uporabljanje bencina v drugo svrhu, ne pa v ono, za katero je dovoljen, se smatra za tihotapljenje in se kaznuje s petkratnim do desetkratnim zneskom trošarine na uporabljeni bencin.

Istotako se smatra za tihotapljenje, če kdo bencin, ki ga je prejel trošarine prosto, proda ali sploh odda komu drugemu, pa naj si ga

ta tudi uporablja v isto svrhu, za katero je bil oddajalcu dovoljen.

V tem primeru plačata tako oddajalec kakor tudi prejemnik kazen v višini petkratnega do desetkratnega zneska trošarine, ki odpade na odstopljeni bencin, a pri prejemniku najdeni, še neporabljeni bencin se zapleni in proda v korist državne blagajne.

Kdor bi imel trošarine prosti bencin, pa bi ga hotel, n. pr. zaradi opustitve obrta, oddati komu drugemu, si mora izposlovati za tak odstop posebno dovoljenje finančnega okrajnega ravnateljstva. Seveda potrebuje tudi prejemnik odobrilo prevzema tega bencina, ker sme praviloma dobivati bencin le naravnost iz tuzemske rafinerije.

To je važno vedeti posebno ob prevzemih in nakupih podjetij, ki uporabljajo trošarine prosti bencin, ker nastanejo ob teh prilikah zaradi male nepredvidnosti lahko največje nepravilnosti.

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana

Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220. Nakup gozdov. Prodaja vsakovrstnega lesa.

Izvoz in uvoz.

Izvoz Nemčije v Anglijo. V mesecu decembru se je povečal izvoz nemških produktov v Anglijo nasproti izvozu v mesecu novembru za 90.000 funtov šterlingov.

Izvoz nekaterih kovin iz Poljske zabranjen. Iz Varšave poročajo, da je poljsko trgovinsko ministrstvo zabranilo izvoz bakra, niklja, svinca in nekaterih drugih kovin.

Izvoz živine iz Argentine. Prvih deset mesecev prel. leta se je izvozilo iz Argentine 2.600.000 jagnjel in okoli 4 milijone komadov zmrznjenega govejega mesa.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Trgovska bilanca Švice. Kakor posnemamo iz poročila švicarskega statističnega urada se je v prvih 10 mesecih l. 1922 trgovska bilanca Švice sicer izdatno popravila, vendar je še vedno pasivna.

Industrija.

Nove instalacije za impregnacijo bukovih pragov. Prometno ministrstvo je naročilo v Nemčiji na račun reparacij eno kompletno pripravo za impregnacijo železniških bukovih pragov. Ena taka instalacija že obstoji v Obilicévu.

Albanski petrolej. Kakor naznanjajo iz Tirane, je dobila albanska vlada 4 ponudbe za koncesijo v svrhu eksploatacije izvirkov petroleja pri selu Drašvece, 8 km jugovzhodno od Valone. Dve ponudbi so poslali Francozi in Italijani. Ponudba Standard Oil Cy. prihaja najbolj v poštev.

Denarstvo.

Dividenda južne železnice bo znašala, kakor poročajo z Dunaja, 31.75 francoskega franka ali okrog 110.000 avstr. kron.

Obtok bankovcev v Avstriji se je povečal po izkazu 31. decembra 1922 v zadnjem tednu prošlega leta za 222 milijard na 4.080.177.237.927 Ka.

Avstrijska zlata pariteta znaša od 15. do 21. januarja 14.250 Ka.

Promet.

Otvoritev ladijskega blagovnega prometa. Kakor poročajo iz Beograda, je Brodski sindikat zaradi ugodnega vremena otvoril ladijski blagovni promet na Donavi med Tillom—Beogradom—Smederevom in tudi na spodnjem delu Tise, Save in Bege. Ako se vreme ne obrne na slabo, se bo otvoril v kratkem času tudi osebni promet.

Dostava poštnih paketov. Vsak paket se ima najkrajšim potom odpraviti na določeno mesto. Paketi z lahko pokvarljivo vsebino se imajo dostaviti istega dne. Ako dospejo taki paketi na

svoje mesto v pokvarjenem stanju, se bo zahtevalo od odgovornih organov nadomeščenje in se bodo krivci kaznovali po zakonu.

Kako pada promet na Reki. Iz Reke se čujejo stalne tožbe, kako narašča ekonomsko propadanje mesta in pristanišča. Zadnje leto pred vojno je šlo preko Reke 13 milijonov kvintalov eksportnega blaga, od katerega je 9 milijonov pripadlo zaledju. Danes se je znižal promet na nekoliko tisočev. Meslo je navezano na samo sebe in obsojeno, da postane lokalno tržišče.

Davki.

Razglas. V smislu člena 36 B točke 11 b Uradnega lista 240 iz leta 1921. se objavi, da je priredba dohodnine za davčne zavezance cenilnega okraja Maribor mesto za leto 1922. dovršena. 15dnevni rok za vpogled v odmerni izkaz se določa za čas od 1. do včevši 15. februarja 1923. Davčni zavezanci lahko vpogledajo v predpisni izkaz pri meslnem magistratu v Mariboru, davčnem uradu v Mariboru ali pa pri podpisnem oblastvu med navadnimi uradnimi urami. Predpis dohodnine za one zavezance, ki do včevši 2. marca 1923 ne vložijo priziva ali priložbe pri davčnem oblastvu, pošlani pravno veljaven. Prizivi so podvrženi taksi po 10 Din v kolkih.

Povišanje davka na sladkor na Ogrskem. Dosedaj znaša na Ogrskem davek na sladkor 78 o. kron pri kilogramu. Ogrski finančni minister pripravlja sedaj predlog, na podlagi katerega se bo povečal davek na sladkor od sedaj še za nadaljnjih o. K 50.

Kmetijstvo.

Izmenjava čeških in nemških kmečkih sinov na Čehoslovaškem. Med češko kmetijsko jednoto in nemško sekcijo deželne kulture sveta je prišlo do dogovora za izmenjavo čeških in nemških kmečkih sinov v ta namen, da se izpopolnijo v svojem kmetijskem poklicu in se nauče obeh jezikov. Oni kmetje, ki hočejo poslati svoje sinove v nemški del, in oni, ki pošljejo svoje sinove v češki del dežele v omenjeno svrhu, se imajo za leto pri Jednoti, oziroma pri sekciji do 15. februarja.

Iz naših organizacij.

Iz trgovskega gremija. Zadnje čase se večkrat dogaja, da dobiva načelstvo gremija anonimna pisma, v katerih se

zahteva, naj se ta ali ona stvar uredi. Navadno prihajajo prepozno, ker je že storil gremij potrebne korake, vendar pa gremij toplo pozdravlja vsak poziv, samo naj ne bo brez podpisa. Nepodpisani dopisi se ne morejo smatrati za resne in se tudi ne more odpošiljatelja obvestiti, da se je to ali ono že izvršilo. Gremiji trgovcev prosijo vse člane, naj mu naznanijo svoje želje ali priložbe; radevolje jih bo upošteval in izvršil vse, kar bo mogoče storiti. Vsak naj pa svoje ime podpiše razločno in jasno, če ni potreba, da bi se skrival, kdor je pošlenjak.

Označba cen v dinarjih. Gremij trgovcev v Ljubljani priporoča vsem svojim članom, da vodijo od 1. januarja 1923 svoje knjige in račune, prodajo blaga in pa zaznamovanje cen po izložitvah in v prodajalnicah le v dinarski veljavi. To je tembolj potrebno, ker morajo voditi vsi uradi, pošta, davkarija in banke svoje račune v dinarjih.

Razno.

Cenj. čitateljem našega lista si usojata podpisana upravništvo in uredništvo najljubše naznaniti, da sta se s 15. januarjem 1923 preselila v prostore lastne tiskarne na Simon Gregorčičevi ulici v Ljubljani.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
»TRGOVSKEGA LISTA«.

Bančne bilance. Generalni inšpektor finančnega ministrstva je pozval vse bančne zavode, naj mu predložijo tiskane bilance za leto 1922.

Število delavcev v Bosni. Po statističnih podatkih je bilo preteklo leto v Bosni in Hercegovini 64.715 delavcev, od teh 57.815 moških in 6900 ženskih, zaposlenih največ z gozdni industriji, rudarstvu in na železnih cestah. Šumska industrija šteje nad 20.000 delavcev.

Dohodki bolgar. pristanišča Varne. Največje bolgarsko pristanišče Varna je imelo od aprila do decembra iz pristojbin za uvoz in izvoz za 7.200.000 levov dohodkov.

Nazadovanje konkurzov v Nemčiji. Lansko leto se je opazovalo veliko nazadovanje konkurzov v Nemčiji. Samo zadnji mesec vsled znanih zapletljajev je poskočilo število konkurzov nad

število v novembru; znašalo je v decembru 42, prejšnji mesec pa 23. Lansko leto je bilo vseh konkurzov 967, leta 1921. pa 3042.

Povišanje železniške tarife v Rumuniji. Kakor poročajo iz Bukarešte, se namerava s 1. aprilom 1923 povišati osebna in tovorna železniška tarifa za 50%.

Odgoditev plačilnega roka za Nemčijo. Reparacijska komisija je sklenila odgoditi termin za nemška plačila od 15. do 31. januarja. Obenem je obvestila komisijo za vojne odškodnine, da bo te dni vzela v pretres prošnjo nemške vlade za moratorij.

Ukinjenje potnih listov v prometu med Francijo in Italijo. S 15. t. m. se ukinejo potni listi med Francijo in Italijo. Odslej bodo Italijani rabili za potovanje v Francijo le izkaz o identiteti.

Blagovni tarifi na avstrijskih železnicah se podvržejo 1. julija t. l. reviziji, ki hoče doseči to, da bi se pri ohranitvi tarifnih stavek ono blago, pri katerem so previsoki prevozniki stroški ovirali produkcijo, poslalo nazaj v razred leta 1918. To bi pomenilo pri nekaterih predmetih znižanje tarifov od 30.000 na 1.100.

Italijanska statistika konkurzov. Tekom prošlega leta je bilo v Italiji konkurzov: v januarju 232, v februarju 253, v marcu 332, v aprilu 261, v maju 288, v juniju 300, v juliju 341, v avgustu 270, v septembru 287, v oktobru 339, v novembru 336, za december še število konkurzov ni znano.

Podaljšanje roka za podpisovanje avstrijskega zlatega posojila. Rok za podpisovanje avstrijskega zlatega posojila se je podaljšal do 16. januarja t. l. ob 12. uri dopoldne. Vse pravice in ugodnosti, katere so bile pripoznane v prospektu podpisovalcem, pripadajo tudi tistim, kateri podpisujejo zlato posojilo v podaljšani dobi, to je do 16. januarja. Inozemci si pridobijo s podpisanim zlatim posojilom za vsake 40 dolarjev pravico do ene delnice avstrijske narodne banke. Rezervirala se je namreč za one interesente, kateri imajo šele po zaključku podpisovanja delnic narodne banke priložnost podpisovati zlato posojilo, gotova količina delnic narodne banke.

Primanjklaj v madžarskem državnem proračunu. Madžarski finančni minister je izjavil, da bo letošnji primanjklaj v državnem proračunu znašal preko 10 milijard kron.

Štiri milijone bankovcev v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da znaša sedaj promet bankovcev štiri milijone in izkazuje lako narastek 222 milijard.

Konferenca radi južne železnice. Upravni svet južne železnice se je obrnil do italijanske vlade s prošnjo, da naj se skliče konferenca glede definilivnega režima južne železnice na dan 5. februarja t. l.

Licitacija sladkorne tovarne v Beogradu. Sladkorna tovarna na lakovzani »Čukarici« v Beogradu je kot lastnina tujih državljanov prišla pod sekvester ter se je sedaj določila javna licitacija na dan 5. februarja t. l. Cena za tovarno je postavljena na 20 milijonov dinarjev.

Tržna poročila.

Hmelj.

Čehoslovaški trg. Iz Zalca poročajo: Povpraševanje po hmelju je ponovno oživelo. Zadnje dni se je tržil hmelj po 630 do 700 Kč za 50 kg po kakovosti (do okoli 160 naših kron za kg).

Trg.

Živinske cene na Hrvaškem. Prvo vrstni volj v Zagrebu in okolici so po 10 do 11 D, II. po 7 do 8 D, III. po 5 do 6 D 1 kg žive teže. Cene svinjam so se v zadnjem času, ker je zopet dovoljen izvoz, dvignile za 5 do 6 D. Svinjske cene so v Bački I. 21 D, II. 18 do 19 D, v Zagrebu I. 23 do 24 D, II. 22 D, masl po 32,5 D; v Bjelovaru so svinje sicer mesnate po 16 do 18 D, v Varaždinu 16 do 18 D.

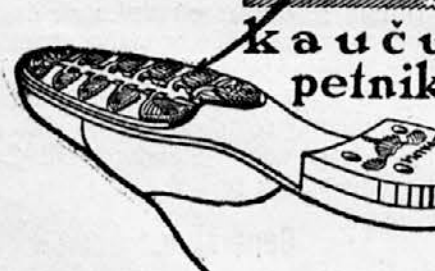
Cena goveji živini se je v Mariboru na lorkovem sejmu dvignila za 5 do 10 K pri 1 kg žive teže. Tuji kupci so pokupili obilo živine.

Goriška vina. V vzhodnih Brdih se prodaja rebula po 250 do 280 L za hektoliter. Vina imajo kmelje še dosti v zalogi. V zapadnih Brdih je vino močnejše in velja od 270 do 300 lir.

Romunski petrolej. Neka skupina ameriških finančnikov se je obrnila na romunsko vlado s ponudbo za eksploatacijo vseh petrolejskih vrelcev v romunski državi.

Zvišanje cen za nemško železo. Iz Berlina naznanjajo, da je Zveza nemških jeklarskih industrijalcev sklenila zvišati cene za 15,93 %, kar znaša za železne palice Thomasove kvalitete povišek za 43.000 mark pri toni.

No site zaradi njihovih velikih prednosti PALMA

Kaučuk potpetnike in potplate

Trgovci, pozor!

Proda se že rabljena

trgovska oprema

za špaceriste (štelaze, pudli) po zelo ugodni ceni. Vprašajte pri gosp. Igo Hauptmanu, gostilničarju, Križovci pri Ljutomeru, Slovenija.

Naročajte tiskovine v **Tiskarni „Merkur“!**

Priporočamo veletrgovino

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istolam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme na veliko in malo.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špacerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke, raznovrstno rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Alojz Drofenik

Celje

Manufakturna trgovina

Na drobno.
Na debelo.

J. BALOH

galanterija, drobnarije, papir, pletarski izdelki

Na debelo in drobno

MARIBOR, Grajski trg 3

KAROL USSAR, tvornica tehtnic

Maribor, Slomškova ulica šte. 28.

Skladišče vsakovrstnih tehtnic: namiznih, decimalnih, trgovskih in brzotehtnic za trg in mesarstvo.

iz pisanega platna kakor tudi iz molina s cefir prsi in razno drugo perilo dobavlja najceneje izdelovalna perila

Srajce

R. Stermecki, Celje.

Vzorci 24 komadov vsakemu po povzetju na razpolago in kar ne ugaja se sprejme nazaj in vrne denar.

Pišite po en-gros cenik „B“ čez perilo.